

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.410.003.04.2016

P/16/058

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

ul. Kilińskiego 210, 90-980 Łódź

T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90

llo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/058 – Zapobieganie bezdomności zwierząt.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Piotr Rydygier, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 97992 z dnia 18 lutego 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1–2)
Jednostka kontrolowana	Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Kutnie, ul. Sienkiewicza 25, kod pocztowy 99-300 Kutno.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dariusz Wójcik, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie. (dowód: akta kontroli str. 3–7)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie w zakresie nadzoru nad schroniskami i nad przestrzeganiem ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt².

Uzasadnienie oceny ogólnej

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie nadzorował schroniska dla zwierząt, zlokalizowane w Kotliskach i w Łęczycy, które były wpisane do rejestru i objęte nadzorem Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie, realizowanym m.in. w formie kontroli oceniających zgodność warunków prowadzenia schronisk z przepisami Unii Europejskiej oraz wymogami określonymi w ustawie o ochronie zwierząt, ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt³ i rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt⁴. W przypadkach powstania podejrzenia o popełnienie przestępstwa w zakresie opieki nad bezdomnymi lub domowymi zwierzętami kierowane były zawiadomienia do organów ścigania. Właściwie reagował na skargi dotyczące okrutnego traktowania zwierząt, a także prowadził efektywną współpracę z Łódzkim Towarzystwem Opieki nad Zwierzętami⁵.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie opiniował gminne programy opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt, wskazując na występujące braki i nieprawidłowości w stosunku do wymogów określonych art. 11a ustawy o ochronie zwierząt. NIK zwraca uwagę, że nie zostały dokładnie wyjaśnione

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2013 r., poz. 856 ze zm.; dalej: „ustawa o ochronie zwierząt”.

³ Dz. U. z 2014 r., poz. 1539 ze zm.; dalej: „ustawa o ochronie zdrowia zwierząt”.

⁴ Dz. U. Nr 158, poz. 1657; dalej: „rozporządzenie”.

⁵ Dalej: „ŁTonZ”.

przyczyny wysokiej padalności zwierząt w schronisku w Kotliskach w latach 2012–2014. Sytuacja ta uległa poprawie i w 2015 r. upadkowość zwierząt osiągnęła akceptowalny poziom.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Nadzór nad schroniskami i innymi miejscami, w których przebywają zwierzęta, w tym nad realizacją ustawy o ochronie zwierząt

A. Nadzór nad schroniskami

Opis stanu faktycznego

1. Terenem działania Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie był obszar powiatów kutnowskiego i łączyckiego.

(dowód: akta kontroli, str. 8–54)

W rejestrze podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną – symbol 34 – zarejestrowano 14 lutego 2000 r. schronisko prowadzone przez przedsiębiorcę Zbigniewa Moraczewskiego w Kotliskach oraz 9 listopada 2001 r. schronisko prowadzone przez jednostkę budżetową „Zieleń Miejska” w Łęczycy.

(dowód: akta kontroli, str. 55–57)

Rejestracja schroniska w Kotliskach nastąpiła po zgłoszeniu przez przedsiębiorcę, pismem z 12 lutego 2000 r., faktu jego prowadzenia. W dokumentacji dotyczącej rejestru brak było zgłoszenia zamiaru prowadzenia działalności nadzorowanej w schronisku w Łęczycy. W latach 2014–2016 (do 31 marca) na terenie powiatu kutnowskiego i łączyckiego nie prowadzono innych schronisk dla bezdomnych zwierząt.

(dowód: akta kontroli, str. 58–59, 351–353)

Schroniska w Łęczycy i w Kotliskach objęte zostały nadzorem weterynaryjnym i otrzymały weterynaryjne numery identyfikacyjne przed wejściem w życie ustawy o ochronie zdrowia zwierząt. Na mocy art. 89 ust. 2 ww. ustawy, podmioty prowadzące te schroniska zachowały prawo do ich prowadzenia po wejściu ustawy w życie.

W czasie rejestracji ww. schronisk obowiązywała ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz o Inspekcji Weterynaryjnej⁶. Ustawa ta nie określała, jakie elementy musi zawierać zgłoszenie zamiaru prowadzenia działalności nadzorowanej polegającej na prowadzeniu schroniska dla zwierząt, a dla nadania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego nie wymagała wydania decyzji.

2. Instrukcja Głównego Lekarza Weterynarii w sprawie postępowania powiatowych lekarzy weterynarii przy przeprowadzaniu kontroli schronisk dla zwierząt⁷ (maj 2011 r.), która nakazuje powiatowym lekarzom weterynarii przeprowadzenie kontroli schroniska nie później niż 30 dni od daty wpisu do rejestru (pkt 2.1), nie obowiązywała w datach rozpoczęcia działalności schronisk w Kotliskach i w Łęczycy.

W dniu rejestracji schroniska w Kotliskach, tj. 14 lutego 2000 r., oraz w dniu 18 lutego 2000 r. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie skontrolował to schronisko i stwierdził, że spełnia ono warunki sanitarno-weterynaryjne.

(dowód: akta kontroli, str. 168–173)

⁶ Dz. U. z 1999 r. Nr 66, poz. 752, ze zm.

⁷ Instrukcja dostępna: http://old.wetgiw.gov.pl/files/3680_GIWz.420-AW-32-11-schroniska-dla-zwierzat.pdf.

W dniu rejestracji schroniska w Łęczycy, tj. 9 listopada 2001 r. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie skontrolował to schronisko, stwierdzając występowanie nieprawidłowości, a następnie decyzją z 12 listopada 2001 r. nakazał ich usunięcie. Nieprawidłowości te w latach następnych były usuwane, a ostatecznie w 2008 r. schronisko zostało przebudowane i postanowienia decyzji stały się bezprzedmiotowe.

(dowód: akta kontroli, str. 174–177, 351–353)

W analizowanym okresie Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie nie wydał żadnej decyzji na podstawie art. 9 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt, zakazującej prowadzenia schroniska w związku z niezastosowaniem się podmiotu prowadzącego schronisko do nakazu określonego w decyzji wydanej na podstawie art. 8 ust. 1 pkt 1 lub 2 tej ustawy. Nakazy określone w decyzji z 7 sierpnia 2015 r., wydanej na podstawie art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ww. ustawy, podmiot prowadzący schronisko w Kotliskach wykonał lub były one przedmiotem postępowania odwoławczego.

W ww. okresie Powiatowy Lekarz Weterynarii nie kierował, na podstawie art. 85 ust. 1 ww. ustawy, zawiadomień o podejrzeniu popełnienia wykroczenia w przypadku prowadzenia schroniska bez zachowania wymagań weterynaryjnych, skierował natomiast, na podstawie m.in. art. 35 ustawy o ochronie zwierząt, nw. zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

(dowód: akta kontroli, str. 288–319, 351–353, 422–423)

W dniu 16 marca 2015 r. w schronisku w Kotliskach padło nagle 20 psów, co było wynikiem spożycia preparatów gryzoniobójczych, których obecność – rozrzucenie luzem w budynku schroniska i korytarzach między kojcami - stwierdziła przeprowadzona przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie kontrola. W związku z tym zdarzeniem Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie złożył do Prokuratury Rejonowej w Kutnie, pismem z 6 maja 2015 r., zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez przedsiębiorcę prowadzącego to schronisko, a po zatwierdzeniu przez prokuratora postanowienia o umorzeniu dochodzenia, złożył do Sądu Rejonowego w Kutnie zażalenie na ww. postanowienie. W dniu 23 września 2015 r. Sąd zdecydował o skierowaniu sprawy do dalszego prowadzenia.

(dowód: akta kontroli, str. 415–435)

3. Wykonując nadzór nad schroniskami dla zwierząt, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie w latach 2014-2016 (do 31 marca) przeprowadzał w schroniskach kontrole:

- zgodności z przepisami Unii Europejskiej, które obejmowały m.in. ocenę warunków ogólnych, warunków weterynaryjnych wymaganych dla magazynów surowca i gotowego produktu oraz warunków transportu ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego;
- spełnienia wymagań określonych ustawą o ochronie zwierząt, ustawą o ochronie zdrowia zwierząt i rozporządzeniem.

W przypadku uchybień nieistotnych, możliwych do niezwłocznego usunięcia, zalecenia były zamieszczane w protokołach kontroli, bez wydawania decyzji administracyjnych, a realizacja zaleceń była sprawdzana w toku następnych kontroli.

(dowód: akta kontroli, str. 351–353)

W schronisku w Kotliskach Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie przeprowadził 7 kontroli w 2014 r., 12 kontroli w 2015 r. i 3 kontrole w I kwartale 2016 r.

Kontrole przeprowadzone: 22 maja, 6 czerwca i 4 listopada 2014 r.⁸ oraz 20 lutego, 28 kwietnia i 21 maja 2015 r. nie wykazały nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli, str. 178–189, 207–219)

⁸ W protokole z 4 listopada 2014 r. odnotowano wykonanie remontu w schronisku, w tym pomieszczeń do opieki weterynaryjnej.

Realizację zaleceń wydanych 17 listopada 2014 r (uzupełnienie słomy i uzupełnienie rejestru szczepień przeciwko wścieklicznie) potwierdziła kontrola w dniu 10 grudnia 2014 r.

(dowód: akta kontroli, str. 190—202)

Kontrola przeprowadzona w dniu 14 stycznia 2015 r. potwierdziła usunięcie nieprawidłowości wykazanych w dniu 10 grudnia 2014 r. (brak badań losowo pobieranych próbek karmy, niewłaściwe ułożenie podłogi w magazynie, przewożenie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego bez dokumentu handlowego). Wykonanie zalecenia z 14 stycznia 2015 r. (opracowanie pisemnej procedury czyszczenia i dezynfekcji pojemników do przewożenia ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) potwierdziła kontrola z 20 lutego 2015 r.

(dowód: akta kontroli, str. 203—211)

W dniu 1 kwietnia 2015 r. zalecono: wyłożenie słomy w budach w boksach kwarantanny, oddanie do utylizacji przeterminowanych produktów leczniczych będących w posiadaniu lekarza weterynarii opiekującego się zwierzętami, rozdzielanie dwóch psów przebywających w jednym boksie kwarantanny, usunięcie rozrzuconych środków gryzoniobójczych. Kolejna kontrola w dniu 28 kwietnia 2015 r. nie stwierdziła już nieprawidłowości wykazanych w protokole z 1 kwietnia 2014 r.

(dowód: akta kontroli, str. 229-233, 212—216)

Wojewódzki Lekarz Weterynarii w Łodzi⁹ przeprowadził u Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie 1 kwietnia 2015 r. kontrolę dokumentacji dotyczącej nadzoru na schroniskiem oraz ogłędziny schroniska. Nieprawidłowości stwierdzone w schronisku, m.in. wysoki odsetek zagryzień, przedstawiono w sprawozdaniu z dnia 29 kwietnia 2015 r., w którym zalecono wyegzekwowanie działań naprawczych od właściciela schroniska, zmierzających m.in. do: zmniejszenia liczby upadków, przeprowadzania w schronisku kastracji i sterylizacji oraz rzetelnego prowadzenia dokumentacji.

(dowód: akta kontroli, str. 117—125)

W protokole kontroli z 5 maja 2015 r. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie odnotował omówienie z Przedsiębiorcą zagadnień dotyczących nieprawidłowości, wykazanych w protokołach kontroli przeprowadzonych od listopada 2014 r. do kwietnia 2015 r. oraz w sprawozdaniu z kontroli przeprowadzonej przez WLW w dniu 1 kwietnia 2015 r.

(dowód: akta kontroli, str. 234—236)

Po powiadomieniu Przedsiębiorcy o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie stwierdzonych w schronisku w Kotliskach nieprawidłowości, polegających na niespełnieniu wymagań zawartych w rozporządzeniu, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie decyzją z 13 maja 2015 r., wydaną na podstawie art. 104 k.p.a., art. 1 ustawy o ochronie zwierząt i przepisów rozporządzenia - nakazał:

- 1) przeprowadzanie kwarantanny w wyodrębnionych pomieszczeniach lub boksach do tego przeznaczonych (w związku ze stwierdzonym przebywaniem dwóch psów poddanych kwarantannie w jednym boksie kwarantanny oraz dwóch psów poddanych kwarantannie w osobnych boksach, ale pod wiatą przeznaczoną dla zdrowych zwierząt);
- 2) zapewnienie właściwych warunków dobrostanowych na wybiegach (w związku z agresywnymi zachowaniami psów i wysokim wskaźnikiem padnięć);
- 3) rzetelne prowadzenie dokumentacji w zakresie wykazu zwierząt przebywających w schronisku (w związku ze stwierdzeniem: niezachowania rzetelności w dokumentowaniu przyczyn padnięć zwierząt, rozbieżnych dat dokonania eutanazji pomiędzy książką leczenia a wykazem zwierząt poddanych

⁹ Dalej: „WLW”.

eutanazji, niepodania w czterech przypadkach przyczyn eutanazji, rozbieżności w zakresie dokumentacji dotyczącej liczby przekazanych do utylizacji zwłok padłych i zagryzionych zwierząt w stosunku do wykazu zgonów i padnięć);

- 4) sprawowanie należytej opieki lekarsko-weterynaryjnej (w związku z wykryciem przeterminowanych środków leczniczych w gabinecie weterynaryjnym);
- 5) sprawowanie takiej opieki nad zwierzętami przebywającymi w schronisku, aby w wyodrębnionych pomieszczeniach lub boksach zapewnić separację zwierząt agresywnych (w związku z agresywnymi zachowaniami psów i wysokim wskaźnikiem padnięć).

(dowód: akta kontroli, str. 237–242)

Po rozpatrzeniu odwołania od ww. decyzji z 13 maja 2015 r., Wojewódzki Lekarz Weterynarii uchylił ją w całości decyzją z 8 lipca 2015 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. W uzasadnieniu stwierdził m.in., że Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie: „(...) w toku działań prowadzących do rozstrzygnięcia sprawy nie przeprowadził postępowania dowodowego, nie ustalił bowiem w sposób jednoznaczny i precyzyjny okoliczności faktycznych, mających stanowić podstawę wydanej następnie decyzji administracyjnej, nie wyjaśnił w sposób przekonywujący i dogłębny kwestii stwierdzonych podczas kontroli.”

(dowód: akta kontroli, str. 250, 276–280)

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie decyzją z 20 sierpnia 2015 r. umorzył w całości postępowanie zakończone ww. uchyloną decyzją z 13 maja 2015 r. W wyniku kontroli przeprowadzonej przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie 16 czerwca 2015 r. (wspólnie z ŁTONZ), uznano za wykonane nakazy z punktów 1 i 4 ww. decyzji, uznane zaś niewykonane nakazy nr 2, 3 i 5 stały się przedmiotem nowego postępowania administracyjnego, wszczętego pismem z 26 czerwca 2015 r.

(dowód: akta kontroli, str. 243–249, 266–275, 281–285)

Po zakończeniu postępowania dowodowego ws. nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli przeprowadzonej 16 czerwca 2015 r., Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie decyzją z 7 sierpnia 2015 r., na podstawie m.in. art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt, nakazał przedsiębiorcy prowadzącemu schronisko w Kotliskach wstrzymanie działalności poprzez zakazanie przyjmowania nowych zwierząt do czasu spełnienia określonych w decyzji nw. wymagań:

- a) prowadzenie wykazu zwierząt przebywających w schronisku na bieżąco i uzupełnienie ww. wykazu o następujące elementy:
  - dane dotyczące przeprowadzonych szczepień i zabiegów weterynaryjnych,
  - datę śmierci z podaniem przyczyny;
- b) zapewnienie w pomieszczeniach bądź boksach zwierzętom warunków swobodnego poruszania się i legowiska eliminującego zjawisko konkurowania wśród zwierząt;
- c) utrzymywania samic i samców oddzielnie;
- d) wyodrębnienie w schronisku dla zwierząt pomieszczeń przeznaczonych do:
  - izolowania zwierząt chorych lub podejrzanych o chorobę,
  - przechowywania środków dezynfekcyjnych,
  - do celów socjalnych,
  - do wydawania zwierząt ze schroniska,
  - utrzymywania młodych oddzielonych od matek;
- e) wyodrębnienie w schronisku pomieszczeń lub boksów zapewniających separację zwierząt agresywnych w wystarczającej, właściwej dla schroniska ilości;
- f) usunięcie na drzwiach boksów w pawilonie głównym ostrych elementów okratowania, mogących powodować kontuzje lub urazy;

- g) przedstawienie dowodu na okoliczność spełnienia przez wodę przeznaczoną do pojenia zwierząt wymagań wody zdatnej do picia;
- h) prowadzenie książki kontroli weterynaryjnej, do której są wpisywane zalecenia urzędowego lekarza weterynarii.

(dowód: akta kontroli, str. 288–297)

Po rozpatrzeniu wniesionego przez przedsiębiorcę odwołania, Wojewódzki Lekarz Weterynarii decyzją z 15 października 2015 r. uchylił decyzję Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie z 7 sierpnia 2015 r. w całości i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. W uzasadnieniu stwierdził m.in., że w odwołaniu podniesiono okoliczności i przedstawiono dowody wskazujące na zmianę stanu faktycznego sprawy, w zakresie mającym istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia.

(dowód: akta kontroli, str. 314–319)

Po wydaniu ww. decyzji z 7 sierpnia 2015 r. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie przeprowadził w schronisku w Kotliskach n.w. kontrole:

- 18 sierpnia 2015 r. w zakresie listy kontrolnej SPIWET-06 (Gospodarstwa utrzymujące zwierzęta futerkowe) – stwierdzono niezgodność, polegającą na stosowaniu nieszczelnych (ażurowych) pojemników do składowania ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego kategorii 3, z których wydostawała się woda z resztkami krwi;
- 29 września 2015 r. w zakresie warunków przebywania zwierząt w schronisku i stanu ich zdrowia; nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono; zalecono oznakowanie wejścia do pomieszczenia na środki dezynfekcyjne;
- 3 września 2015 r. (w zakresie warunków przebywania zwierząt oraz zapewnienia stałego dostępu do wody), 15 grudnia 2015 r. (wspólnie z przedstawicielem Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii i Prezesem ŁTONZ, w zakresie spełnienia warunków rozporządzenia) i 7 stycznia 2016 r. (w zakresie przygotowania schroniska do warunków zimowych), w których nie wykazano nieprawidłowości i nie wydano zaleceń.

Do zakończenia przez NIK niniejszej kontroli, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie nie wydał decyzji po ponownym rozpatrzeniu sprawy będącej przedmiotem ww. decyzji z 7 sierpnia 2015 r.

(dowód: akta kontroli, str. 320–343)

W dniach 18 i 28 stycznia 2016 r. PIW przeprowadził kontrolę środków transportu przed zatwierdzeniem schroniska jako przewoźnika zwierząt z gatunku pies/kot. Jeden spośród 3 przedstawionych samochodów nie został zaakceptowany. Uwzględniając wyniki kontroli, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie decyzją z 1 lutego 2016 r. dopuścił dwa samochody do używania w transporcie ww. zwierząt, z zastrzeżeniem, że środki te nie mogą być wykorzystywane do wykonywania transportu trwającego dłużej niż 8 godzin. W decyzji tej Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie stwierdził m.in., że środki te spełniają wymagania do transportu zwierząt z gatunku pies/kot. Powiatowy Lekarz Weterynarii nadał przewoźnikowi weterynaryjny numer identyfikacyjny PL 10022831.

(dowód: akta kontroli, str. 344–350)

Efektom prowadzonych przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie działań wobec schroniska w Kotliskach było znaczne zmniejszenie upadkowości psów.

Jak ustalił WLW w toku kontroli w dniu 11 grudnia 2015 r., upadkowość w schronisku w kolejnych miesiącach od stycznia do listopada 2015 r. wynosiła: 30, 20, 35, 15, 12, 13, 12, 6, 8, 5 i 2 zwierzęta. Poziom upadków w II półroczu 2015 r. WLW ocenił jako akceptowalny.

(dowód: akta kontroli, str. 452–459)

W schronisku w Łęczycy Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie przeprowadził 7 kontroli w 2014 r., 4 kontrole w 2015 r. i 1 kontrolę w I kwartale 2016 r.

W wyniku kontroli w dniach: 20 maja, 9 czerwca, 12 sierpnia, 25 września, 22 października i 3 listopada 2014 r. oraz 25 maja 2015 r. i 7 stycznia 2016 r. nie stwierdzono nieprawidłowości i nie wydano zaleceń.

W dniu 29 września 2014 r. zalecono w protokole kontroli wykonanie oznaczenia boksów dla odbywania kwarantanny, dla matek z oseskami i dla psów agresywnych oraz zamieszczanie informacji o odbytej kwarantannie w umowach adopcyjnych; wykonanie zaleceń stwierdzono w trakcie kontroli w dniu 22 października 2014 r.

W protokole kontroli z 14 stycznia 2015 r. zalecono opracowanie procedury karmienia zwierząt oraz procedury mycia i dezynfekcji pojemników służących do zadawania karmy. W protokole z 25 maja 2015 r. zalecono przechowywanie preparatów weterynaryjnych i środków dezynfekcyjnych w wyodrębnionych pomieszczeniach, uzupełnienie kart ewidencyjnych psów, dokumentowanie profilaktyki przeciw ekopasożytom, czipowanie wszystkich psów przy wydawaniu do adopcji. W protokole z 22 lipca 2015 r. stwierdzono niewykonanie zalecenia dotyczącego przechowywania środków dezynfekcyjnych w wyodrębnionym pomieszczeniu – zalecono ponownie wyodrębnienie takiego pomieszczenia oraz przeszkolenie pracowników w zakresie ochrony zwierząt i postępowania ze zwierzętami. Zalecenia zostały wykonane.

(dowód: akta kontroli, str. 354–414)

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie nie konfrontował danych o liczbie zwierząt przyjętych do schroniska z informacjami gmin o liczbie zwierząt wyłapanych. Oświadczył, że: gminy nie mają obowiązku przekazywania takich danych; nadzór powiatowego lekarza weterynarii nad schroniskiem obejmuje kontrole dobrostanu i warunków jakie tam panują w odniesieniu do zwierząt w nim przebywających; powiatowy lekarz weterynarii nie nadzoruje ilości zwierząt, jakie gmina przekazała do schroniska.

(dowód: akta kontroli, str. 165)

4. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie nie posiadał dokumentów świadczących o podejmowaniu działań w celu ustalenia liczby podmiotów prowadzących – w obszarze właściwości jego działania – hotele, przytuliska, pensjonaty dla zwierząt (niebędących schroniskami). Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie oświadczył, że nie otrzymywał żadnych sygnałów ani zgłoszeń mogących świadczyć o istnieniu podmiotów prowadzących taką działalność; inspektorzy weterynaryjni w codziennej pracy w terenie także nie stwierdzili występowania takiej formy działalności.

(dowód: akta kontroli, str. 166)

5. W sprawie nadzoru nad podmiotami – będącymi w istocie schroniskami – które nie złożyły wniosku o rejestrację schroniska, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie oświadczył, że do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie nie wpływały żadne informacje ani skargi dotyczące prowadzenia takiej działalności, a w toku codziennej pracy w terenie inspektorzy PIW nie stwierdzili faktu prowadzenia takiej formy działalności na terenie powiatów kutnowskiego i łęczyckiego.

(dowód: akta kontroli, str. 167)

Od 1 lipca 2012 r. na terenie działania Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie nie prowadziły działalności podmioty zajmujące się wyłącznie wyłapywaniem bezdomnych zwierząt.

(dowód: akta kontroli, str. 351–353)

B. Nadzór nad przestrzeganiem ustawy o ochronie zwierząt, w zakresie zwierząt domowych.

6. W dniu 16 marca 2015 r w schronisku w Kotliskach padło nagle 20 psów, co było wynikiem spożycia preparatów gryzoniobójczych, których obecność – rozrzucenie luzem w budynku schroniska i korytarzach między kojcami - stwierdziła przeprowadzona przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie kontrola.

W związku z powyższym Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie złożył do Prokuratury Rejonowej w Kutnie zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez przedsiębiorcę prowadzącego to schronisko, a po zatwierdzeniu przez Prokuratora postanowienia o umorzeniu dochodzenia złożył do Sądu Rejonowego w Kutnie zażalenie na ww. postanowienie. Sąd zdecydował 23 września 2015 r. o skierowaniu sprawy do dalszego prowadzenia.

(dowód: akta kontroli, str. 415–435)

W toku interwencji przeprowadzonej w schronisku w Kotliskach w dniu 26 sierpnia 2015 r. przez Pogotowie dla Zwierząt w Trzciance zabrano 20 psów. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie nie uczestniczył w interwencji, a informację o zdarzeniu uzyskał wyłącznie z reportażu stacji TVN w programie „Uwaga”. Odpowiadając na pytanie dziennikarki z Gazety Lokalnej stwierdził, że nie posiada dowodów, które mógłby przedstawić prokuraturze, a tym samym złożyć doniesienie o popełnieniu przestępstwa.

(dowód: akta kontroli, str. 160–162)

Pismem z 31 lipca 2015 r. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie złożył do Prokuratury Rejonowej w Kutnie zawiadomienie o podejrzeniu popełnieniu przestępstwa w Rózanowicach przez dwie osoby, które będąc świadkami zaatakowania i pogryzienia przez psa kobiety i dziecka podjęły działania w celu odwrócenia uwagi psa od zaatakowanych osób; użyły kamieni i linek, wskutek czego pies odniósł liczne rany, a następnego dnia dobiły konającego psa. Dochodzenie w sprawie uśmiercenia psa Policja umorzyła, uznając, że czyn nie zawierał znamion czynu zabronionego. W uzasadnieniu stwierdzono, że materiał dowodowy wykluczył, aby do uśmiercenia psa doszło poprzez znęcanie się nad nim, działając przy tym ze szczególnym okrucieństwem, oraz aby taka czynność była wykonywana w obecności dzieci.

(dowód: akta kontroli, str. 152–159)

W dniu 24 sierpnia 2015 r. do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie wpłynęła skarga 6 mieszkańców osiedla Łąkoszyn z prośbą o interwencję ws. psów i kotów pozostających bez należytej opieki w jednym z mieszkań. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie pismem z 26 sierpnia 2015 r. zwrócił się do ŁTONZ z prośbą o przeprowadzenie interwencji, mającej na celu ocenę zaistniałej sytuacji. Przedstawiciele ŁTONZ przeprowadzili interwencję w obecności Policji w dniach 26 i 31 sierpnia 2015 r., w trakcie której odebrano 2 psy i 2 koty – właścicielka pisemnie zrzekła się prawa do zwierząt na rzecz ŁTONZ, a wobec pozostałych 4 kotów postanowiono podjąć działania adopcyjne – właścicielka zobowiązała się do oddania kotów w przypadku znalezienia im nowych domów. O wynikach interwencji ŁTONZ poinformowało Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie.

(dowód: akta kontroli, str. 63–76)

W latach 2014–2016 (do 31 marca) Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie nie zwracał się do wójta właściwej gminy o wydanie decyzji o warunkowym odebraniu zwierzęcia domowego opiekunowi w trybie art. 7 ust. 1 lub 3 ustawy o ochronie zwierząt. Przypadki takie dotyczyły zwierząt gospodarskich.

(dowód: akta kontroli, str. 351–353)

7. W latach 2014-2016 Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie opiniował projekty gminnych programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt i - w przypadku stwierdzenia niezgodności w stosunku do wymogów określonych w art. 11a ustawy o ochronie zwierząt – przekazywał gminom stosowne uwagi. Spośród wszystkich 19 gmin z terenu powiatu kutnowskiego i łęczyckiego, w kolejnych latach projekty programów przekazane

zostały przez odpowiednio: 17, 15 i 18 gmin¹⁰. Spośród tych projektów Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie zaakceptował: 6, 6 i 8, a w odniesieniu do pozostałych wskazał na istniejące braki i nieprawidłowości (dotyczące m.in. ujmowania w programach podmiotów odławiających zwierzęta i zapewniającym im opiekę, które nie były objęte nadzorem weterynaryjnym, braku wskazania gospodarstwa rolnego zapewniającego miejsce zwierzętom gospodarskim, a także nieuwjęcia obowiązku kastracji i sterylizacji zwierząt w schronisku). Według wyjaśnień Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie, pomimo wysyłania upomnień, nie wszystkie gminy przekazywały skorygowane programy do ponownego opiniowania.

Celem usprawnienia procesu tworzenia projektów gminnych programów oraz ich realizacji, w dniach: 16 lipca i 12 sierpnia 2015 r. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie zorganizował i przeprowadził spotkania w prezydentami, burmistrzami i wójtami z terenu powiatu kutnowskiego i łęczyckiego. Przedmiotem spotkań były głównie zagadnienia związane ze sporządzaniem programów oraz tworzeniem międzygminnych schronisk dla zwierząt.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie nie występował do Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii o złożenie wniosku do właściwego wojewody w sprawie wszczęcia procedury stwierdzającej nieważność uchwały rady gminy dotyczącej przyjęcia programu, ponieważ działania takie wykonało ŁTONZ, które w ramach współpracy z Powiatowym lekarzem Weterynarii wystąpiło w 2015 r. do gmin o informację publiczną z zakresu wykonywania programu. Towarzystwo przekazało zgromadzone dane Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii w Kutnie, a do Wojewody Łódzkiego wysłało informację o gminach, w przypadku których programy nie spełniały wymagań, bądź też nie były realizowane.

(dowód: akta kontroli, str. 117–125, 351–353, 436–451)

8. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie współpracował z ŁTONZ. Współpraca ta została sformalizowana porozumieniem z 19 stycznia 2016 r., w którym określono następujące cele: kształtowanie właściwego i humanitarnego stosunku do zwierząt; współdziałanie w sprawowaniu nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt poprzez możliwość uczestnictwa przedstawiciela ŁTONZ w kontrolach Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie w schroniskach dla zwierząt i podejmowanie wspólnych działań interwencyjnych w przypadkach znęcania się nad zwierzętami; inicjowanie i popieranie działań w zakresie ochrony i opieki nad zwierzętami oraz ich wspólnej realizacji; współdziałanie z podmiotami wskazanymi w art. 3 ustawy o ochronie zwierząt.

(dowód: akta kontroli, str. 60–62)

W ramach współpracy z Inspekcją Weterynaryjną, ŁTONZ przeprowadziło następujące interwencje u właścicieli zwierząt domowych:

- W sierpniu 2015 r., na prośbę Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie, w mieszkaniu na osiedlu Łąkoszyn w Kutni, w związku ze skargą złożoną do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie, co przedstawiono szczegółowo w pkt. 6 niniejszego wystąpienia.
- W listopadzie 2015 r., w Goślubiu, gdzie nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie warunków utrzymywania 6 psów.
- W listopadzie 2015 r. w gospodarstwie w Byszewie, z udziałem funkcjonariuszy Policji. Stwierdzono nieprawidłowości dotyczące warunków utrzymywania zwierząt oraz brak szczepień przeciwko wściekliznie (właściciele nie okazali książeczek zdrowia zwierząt ani zaświadczeń o szczepieniu, twierdzili, że psy były zaszczepione); dwa psy przebywały w oborze, schronieniem 2 innych była blacha oparta o ścianę budynku i plastikowy pojemnik. Właściciele odmówili

¹⁰ Projekty Programów nie zostały przedstawione przez gminy: Daszyna i Witonia w 2014 r., Bedno, Daszyna, Witonia i Grabów w 2015 r. oraz Witonia w 2016 r.

współpracy i przyjęcia zaleceń. W trakcie interwencji odebrano jednego zagłodzonego psa. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie w dniu 1 marca 2016 r. przeprowadził kontrolę w ww. gospodarstwie w Byszewie, stwierdzono usunięcie nieprawidłowości, m.in. zaszczepienie wszystkich psów przeciwko wściekliznie.

- W styczniu 2016 r. w Sierakowie, gdzie uznano, że ogólnie dobrostan 3 psów był zachowany. Zalecono zaszczepienie wszystkich psów przeciwko wściekliznie (w dniu kontroli zaszczepiony był jeden pies), wydłużenie łańcuchów do minimum 3 m, zapewnienie psom stałego dostępu do wody (brak wody w trakcie interwencji). Właścicielka psów przyjęła zalecenia.

(dowód: akta kontroli, str. 63-85)

Na prośbę ŁTONZ, do którego wpłynęło zgłoszenie dotyczące dobrostanu i warunków przebywania psów w schronisku w Kotliskach, WLW przeprowadził 1 kwietnia 2015 r. u Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie kontrolę dokumentacji dotyczącej nadzoru na schroniskiem oraz oględziny schroniska (ustalenia kontroli przedstawiono w pkt. 3 niniejszego wystąpienia).

W oparciu o wyniki ww. kontroli, ŁTONZ złożyło pismem z 9 lipca 2015 r. skargę do Łódzkiej i do Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej na lekarza weterynarii J.S., który – w ocenie ŁTONZ – w związku ze sprawowaniem opieki lekarsko-weterynaryjnej w schronisku w Kotliskach naruszył swoim postępowaniem Kodeks Etyki Lekarza Weterynarii oraz przepisy ustawy o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych. Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej postanowieniem z 22 lipca 2015 r. wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie popełnienia przewinienia zawodowego przez ww. lekarza weterynarii. Ponadto, pismem z 4 sierpnia 2015 r. ŁTONZ złożyło do Prokuratury Rejonowej w Kutnie zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, polegającego na nieuzasadnionym uśmiercaniu psów w ww. schronisku oraz nierzetelnym i niezgodnym z Kodeksem Etyki i Deontologii Weterynaryjnej postępowaniem lekarza weterynarii J.S.

Pismem z 23 czerwca 2015 r. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie zwrócił się do Łódzkiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej o przeprowadzenie kontroli gabinetu weterynaryjnego mieszczącego się w schronisku w Kotliskach. Kontrola nie została przeprowadzona, ponieważ przedmiotowy zakład leczniczy zaprzestał działalności z dniem 15 czerwca 2015 r. i złożone zostało podanie o skreślenie go z ewidencji.

(dowód: akta kontroli, str. 112–125, 139–145, 163–164)

ŁTONZ przyłączyło się w charakterze pokrzywdzonego do postępowania wszczętego po złożeniu (pismem z 6 maja 2015 r.) przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie do Prokuratury Rejonowej w Kutnie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez właściciela schroniska w Kotliskach w związku z pozostawieniem środków gryzoniobójczych bez zabezpieczenia w miejscach dostępnych dla zwierząt, co mogło być przyczyną nagłej śmierci 20 psów.

(dowód: akta kontroli, str. 112–116, 146–151)

W 2015 r. ŁTONZ uczestniczyło w spotkaniach z władzami samorządowymi, jakie odbyły się z inicjatywy WLW w sprawie realizacji przez gminy obowiązków określonych art. 11 i art. 11a ustawy o ochronie zwierząt.

(dowód: akta kontroli, str. 112–116, 127–129)

ŁTONZ pismem z 30 października 2015 r. poinformowało Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie o uzyskanych z 49 gmin danych dotyczących: liczby zwierząt w schroniskach, liczby sterylizacji i kastracji, liczby upadków i liczby adopcji w okresie od 1 czerwca do 5 października 2016 r. Następnie pismem z 12 listopada 2015 r. poinformowało Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie o skierowaniu „Wezwań do usunięcia naruszeń prawa” do 14 gmin, które zapewniały opiekę

bezdolnym zwierzętom w schronisku w Kotliskach, a które zdaniem ŁTONZ nie realizowały obowiązków wynikających z art. 11a ust. 2 pkt 4 (obligatoryjna sterylizacja albo kastracja zwierząt w schroniskach dla zwierząt) ustawy o ochronie zwierząt, w tym 2 gminy nie realizowały również obowiązku określonego art. 11a ust. 2 pkt 5 ww. ustawy (poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt).

W ww. piśmie z 30 października 2015 r. stwierdzono, iż działania naprawcze podejmowane przez Inspekcję Weterynaryjną wobec schroniska w Kotliskach przynoszą zadowalające efekty, przejawiające się zmniejszeniem liczby upadków, do poziomu porównywalnego już z innymi schroniskami, wzrostem liczby kastracji i sterylizacji oraz liczby adopcji. W piśmie tym pozytywnie oceniono współpracę Towarzystwa z Inspekcją Weterynaryjną.

Na widoczną poprawę warunków bytowych i strukturalnych w schronisku w Kotliskach wskazało ŁTONZ również w piśmie z 14.12.2015 r. do WLW i do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie, podsumowującym wyniki kontroli z 11 grudnia 2015 r., przeprowadzonej w tym schronisku przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie, z uczestnictwem prezes ŁTONZ.

(dowód: akta kontroli, str. 86—100)

Pismem z 10 lutego 2016 r. ŁTONZ przekazało Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii w Kutnie tabelaryczne zestawienia danych o realizacji przez gminy na terenie powiatu kutnowskiego i łęczyckiego zadań określonych w art. 11 i art. 11a ustawy o ochronie zwierząt, dotyczących okresu od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r.

(dowód: akta kontroli, str. 101—109)

W związku z interwencją dokonaną 26 sierpnia 2015 r. w schronisku w Kotliskach przez pogotowie dla Zwierząt w Trzciance z udziałem reporterów TVN Uwaga oraz Funkcjonariuszy Policji, ŁTONZ (powiadomione o zdarzeniu pismem z 31 sierpnia 2015 r. przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie) krytycznie oceniło ww. interwencję w piśmie z 6 września 2015 r. do Głównego Lekarza Weterynarii. ŁTONZ stwierdziło m.in., że odbiór zwierząt ze schroniska w Kotliskach miał charakter bezprawny, o interwencji nie powiadomiono Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie oraz gmin jako właścicieli zwierząt; większość gmin skierowała przeciwko Pogotowiu w Trzciance zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. W ocenie ŁTONZ interwencja przeprowadzona przez Pogotowie dla Zwierząt w obecności kamer TVN Uwaga miała na celu wyłącznie wzbudzenia sensacji; w zwiastunie programu z 3 września 2015 r. dziennikarze TVN Uwaga podali niezgodne z prawdą informacje — dane te zostały sprostowane po telefonicznej interwencji Inspekcji Weterynaryjnej i ŁTONZ. W ocenie ŁTONZ Inspekcja Weterynaryjna (Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie i WLW) podejmowała działania zmierzające do właściwej realizacji przepisów prawa i poprawy warunków dobrostanowych zwierząt i infrastruktury schroniska. ŁTONZ pozytywnie oceniło współpracę z WLW i Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Kutnie w zakresie dotyczącym schroniska w Kotliskach.

(dowód: akta kontroli, str. 112—116, 135—138)

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie nie podjął współpracy ze Stowarzyszeniem na Rzecz Obrony Praw Zwierząt oraz Wspierania i Rozwoju Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Łęczycy. Wyjaśnił, że: jest to małe lokalne stowarzyszenie, które nigdy nie zwracało się do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kutnie o wsparcie w interwencjach lub innych akcjach; Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie współpracuje od 2015 r. z działającym na szerszą skalę ŁTONZ, które podejmowało interwencje także na terenie powiatu łęczyckiego; Powiatowy Lekarz Weterynarii w Kutnie jest w stałym kontakcie z pracownikami „Zieleni Miejskiej”, która prowadzi schronisko w Łęczycy.

(dowód: akta kontroli, str. 110—111)

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹¹, wnosi o wnikliwe badanie przyczyn upadków zwierząt w schroniskach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach: jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli. Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi.

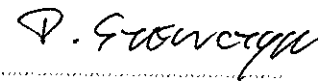
Łódź, dnia 28.04. 2016 r.

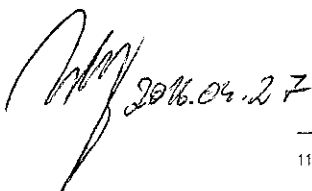
Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

Dyrektor
Przemysław Szewczyk

Kontroler
Piotr Rydygier
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis

2016.04.27

¹¹ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.

